

tor und Grafiker Henning Wagenbreth (Ilustrator in grafik H. W.) spodbudil umetnika, ki ga prištejajo k nemški stripovski avantgardi, da je spregovoril predvsem o svojem delu pri knjigi *Der Pirat und der Apotheker* iz leta 2012 (avtor besedila je Robert Louis Stevenson). Ilustrator je za to knjigo prejel nagrado Melusine-Huss 2012, leta 2013 pa je bil nominiran za nemško nagrado za mladinsko književnost.

Oba avtorja sta izrazila tudi stališče do »čiščenja« tekстов v mladinski literaturi, saj je popravljena nova izdaja *Male čarovnice* izzvala živahen odziv strokovne javnosti. Še nekaj mnenj o poseganjih v besedila je zbranih v tej številki. Moustapha Diallo, literarni proučevalec iz Senegala, Hermann Schulz, založnik iz Nemčije, sicer rojen v vzhodni Afriki, Doron Rabinovici, pisatelj, esejist in zgodovinar, rojen v Izraelu, zdaj bivajoč na Dunaju, Hildegard Gärtner, založnica iz Avstrije, pisateljica Lilly Axster iz Avstrije, ilustratorka Christine Aebi in založnica Sonja Matheson iz Švice, različno razmišljajo o neprimernih besedah, še posebej rasističnih in diskriminacijskih žaljivkah v tekstih za mlade, in to v tekstih iz preteklosti in v sodobnih. Njihove utemeljitve so tehtne in zanimive.

Always look at the dark side of life (Vedno glej na temno stran življenja) je zgovoren naslov prispevka Gabriele von Glasenapp, v katerem se ukvarja s popularnostjo distopičnih pripovedi. Pri tem se ne more izogniti opredelitvi pojmov, kot so strah, pesimizem, utopija in distopija.

Za ljubitelje Jake Racmana objavlja Andreas Platthaus v prispevku *Donaldismus* (Donaldizem) obširno informacijo o Donaldu Ducku, o donaldizmu, o donaldistih in o organizaciji D.O.N.A.L.D.

Šola risanja Renate Habinger se v prvi številki posveča uporabi flomastra v ilustracijah, kar je sicer bolj redka praksa. Za dobra primera dela s flomastrom je

izbrala ilustracijo Bernarda Waberja iz knjige *The House on East 88th Street* iz leta 1962 in ilustracijo Květe Pacovske iz knjige *Rotkäpchen* bratov Grimm iz leta 2007. V drugi številki ponazori na primeru iz knjig *Der König und das Meer* pisatelja Heinza Janischa in ilustratorja Wolfa Erlbrucha iz leta 2011 in *Oje, sagt die Fee* pisateljice Saskije Hula in ilustratorke Verene Hochleitner iz leta 2010, kakšne učinke lahko doseže ilustrator z uporabo škarij, s katerimi izreže posamezne like, ki jih vključi v naslikani prizor. Izrezankam s škarjami je posvečen tudi njen prispevek v tretji številki, ki je podkrepjen s slikaniškima primeroma Lea Lionnija *Frederick* iz leta 1967 in Oyvinda Torseterja (ilustracija) in Stein Erik Lundeja (tekst) *Papas Arme sind ein Boot* iz leta 2010. Serijo o črti in liniji zaključuje v četrti številki s praskanko. Tehniko praskanja sta uporabila tudi ilustrator Heinz Edelmann v knjigi *Jeder Wunsch ein Treffer* pisatelja Günterja Kunerta iz leta 1976 in ilustratorka Julia Frieše v knjigi *Das Mohrrübensuppen – Abenteuer* iz leta 2004.

Obširne recenzije novejših knjig za otroke in mladino in strokovnih knjig s področja mladinske literature, tako domačih kot prevedenih za nemški govorni prostor, so v vsaki številki dobrodošel vodnik pri izbiri za branje in za nakup.

Tanja Pogačar

DESETNICA 2014

Društvo slovenskih pisateljev nagrado desetnica – nagrado za uveljavljanje izvirnega otroškega in mladinskega leposlovja – podeljuje že od leta 2004, vedno v mesecu maju.

Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo pri Mestni knjižnici Ljubljana je tudi pri tokratnem izboru Društvu slovenskih pisateljev posredovala seznam slovenskih mladinskih knjig, ki so izšle med 1. 1. 2011 in 31. 12. 2013. DSP ga je skupaj s seznamom svojih članov (januarja 2014 jih je bilo 337 in en častni član) nato posredovalo strokovni svetovalki žirije red. prof. dr. Dragici Haramija. Ta je v skladu s pravilnikom o podeljevanju nagrade iz seznamov izločila knjige avtorjev, ki niso člani društva, ponatise in izdaje knjig v tujih jezikih, vsa neleposlovna dela, knjige, ki so bile za nagrado desetnica že nominirane in vse knjige članov žirije. Kriterije, zapisane v Statutu o nagradi desetnica, je tako izpolnjevalo 76 knjig:

- 18 knjig za leto 2011 (od 442 knjig)
- 34 knjig za leto 2012 (od 410 knjig)
- 24 knjig za leto 2013 (od 288 knjig).

Žirija, ki so jo sestavljali Polonca Kovač (predsednica), Borut Gombač, Klarisa Jovanović, Janja Vidmar in Dim Zupan, je najprej izbrala **10 nominiranih del**. Navajamo jih po abecednem redu njihovih avtorjev:

- Bevc, Cvetka: *Čivknjeno od začetka do konca*
- Čater, Dušan: *Ribamož*
- Gluvič, Goran: *Celovečerni film*
- Konc Lorenzutti, Nataša: *Kakšno drevo zraste iz mačka*
- Möderndorfer, Vinko: *Kot v filmu*
- Partljič, Tone: *Deklica in general*
- Predin, Andrej: *Gnusna kalnica*
- Rozman, Andrej: *Čofli*
- Štampe Žmavc, Bina: *Zaljubljeni tulipan*
- Štefan, Anja: *Gugalnica za vse*

Žirija je za nagrado izbrala mladinski roman *Kot v filmu* **Vinka Möderndorferja**.

Podelitev nagrade je bila 15. 5. 2014 v Kulturnem centru Janeza Trdine v Novem mestu. Za uvod v slavnostno prireditev so plesalci novomeškega Plesnega studia zaplesali v ritmu desetnične himne. Nominirance in njihove knjige je domiselno predstavila igralka Alja Kapun.

V imenu novomeške občine je nagrajencu čestital podžupan Franci Bačar, ki je Vinku Möderndorferju podaril grafiko Janka Orača.

Utemeljitev žirije

Vinko Möderndorfer: *Kot v filmu*. Ilustriral Damijan Stepančič. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2013.

Vinko Möderndorfer (1958), pisatelj, pesnik in režiser, je v mladinski književnosti prepoznaven predvsem po pesniških zbirkah (npr. *Zakaj so sloni rahlospeči* in *Luža, čevelj smrkelj in rokav*) in otroški prozi, kjer je pomembna serija o mucu Langusu in čarovnički Gajki ter slikanica z ilustracijami Tanje Komadina *Velika žehta*. Njegova dela so že bila nominirana za večernico in desetnico. Delo *Kot v filmu* je prejelo na razpisu založbe Mladinska knjiga za najboljši mladinski roman nagrado zlata ptica in bilo nato izbrano za darilno knjigo v projektu Rastem s knjigo 2013 – izvirno slovensko mladinsko leposlovno delo vsakemu sedmošolcu. Kakovost romana je navdušila tudi žirijo za desetnico 2014, ki je med desetimi nominiranimi deli izbrala *Kot v filmu* za zmagovalno knjigo.

Prvoosebni literarni lik Möderndorferjevega mladinskega romana *Kot v filmu* je dvanajstletni Gašper, bister fant, ki ga pretresajo pubertetniške tegobe, povezane tudi s primitivnimi ustrahovanji postavljajških sošolcev. Roman vsebuje naslovljena poglavja, naslovi so opisni in večinoma napovedujejo temeljni konflikt poglavja. Književni čas, ki je strnjen na nekaj mesecev (ko je bil Gašper star še enajst let in ko je že dvanajst), pomeni intenziven najstnikov razvoj, zorni kot je Gašperjeva perspektiva, njegovi občutki in ugotovitve, ko se spoprijema z novimi okoliščinami, ki jih nikakor ni pričakoval. Kmalu namreč opazi, da je doma nekaj narobe. Mama je vse bolj sumničava in zazrta vase, oče pa je vse večkrat nepojasnjeno odsoten z do-

ma. Ker ima Gašper bogato domišljijo, si – čeprav v sebi že sluti razloge neurejenih družinskih razmer – izmišljuje napete črnohumorne prizore, v katerih ob karikiranih filmskih likih nastopajo člani njegove družine. Pri reševanju težav mu je v pomoč tudi internet, neizmeren vir informacij in edina prava povezava s skrito simpatijo, sošolko Tino. Ko družina razpade, ga oče odpelje k čudaškemu, a prijaznemu znancu Maksu, ta skupaj s svinjo Katarino Veliko in kokošmi domuje v barviti gozdni hišici. Gašperjevo življenje se v svetu brez interneta in televizije – zato pa z množico knjig in življenjskih modrosti – drastično spremeni. Na novo postavljena razmerja odraslih vplivajo tudi na Gašperjevo življenje, predvsem pa resnica o očetu, ki so mu jo odrasli prej prikrivali, zanj pomeni drugačne družinske odnose. Napeta in gladko tekoča zgodba, polna humorja, grenkih resnic in nevsiljivih premislekov o sodobnem času in prostoru, postreže s presenetljivim razpletom in z Gašperjevim, pa tudi z bralčevim novim, pristnejšim pogledom na svet. Vsekakor velja pritrditi Gašperju (in Maksu), da si je vedno treba vzeti predah: pa ne pri branju, temveč v vsakdanjem življenju.

Vinko Möderndorfer se je rodil leta 1958 v Celju, tam je končal gimnazijo pedagoške smeri. Študij je nadaljeval na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo, končal je študij gledališke in radijske režije. Takoj po študiju je začel delati v slovenskih gledališčih.

Deluje tudi kot radijski, televizijski in filmski režiser, od leta 1981 pa je v knjižni obliki objavil več kot 30 del proze, poezije, dramatik in esejstike. Za svoje delo je na vseh ustvarjalnih področjih prejel vrsto pomembnih nagrad.

Desetnico so za uveljavljanje izvirnega otroškega in mladinskega leposlovja doslej prejeli Mate Dolenc za *Letečo ladjo* (2004), Slavko Pregl za *Usodni telefon* (2005), Janja Vidmar za knjigo *Zoo* (2006), Bina Štampe Žmavc za *Živo hišo* (2007), Andrej Rozman Roza za knjigo *Kako je Oskar postal detektiv* (2008), Marjana Moškrič za knjigo *Stvar* (2009), Dim Zupan za knjigo *Hektor in*

male ljubezni: Zgodba nekega Hektorja (2010), Milan Dekleva za knjigo *Pesmarica prvih besed* (2010), Bina Štampe Žmavc za zbirko pravljic *Cesar in roža* (2010), Feri Laišček za *Pesmi o Mišku in Belamiški* (2012) ter Janja Vidmar za svoj mladinski roman *Kebarie*.

»HRUSTLJAVE IN DIŠEČE KNJIŽNE DOBROTE«

22. Bologna po Bologni, Knjigarna Konzorcij, 27. – 31. maj 2014

http://www.mladinska.com/knjigarna_konzorcij/dogodki/dogodek?etid=1306

Pekel je pa tako dober kruh, tako hrustljave rogljičke, tako dišeče piškote, da so kupci prihajali k njemu iz vseh sosednjih vasi.

(Svetlana Makarovič: *Pekarna Mišmaš*,
ilustr. Gorazd Vahen)

Letošnjo 22. Bologno po Bologni smo ob njenem življenjskem jubileju posvetili umetnici Svetlani Makarovič (roj. 1939), ki se je slavnostnega odprtja tudi udeležila. Svetlana Makarovič je – predvsem s svojimi pravljicami – bistveno obogatila slovensko mladinsko književnost, priznanj pa je bila deležna tudi v mednarodnem prostoru: leta 1994 je prejela IBBY častno listo za knjigo *Mačja preja*, trikrat je bila nominirana za Andersenov nagrado (1998, 2000, 2002).

Prodajno razstavo Bologna po Bologni Mladinska knjiga, knjigarna Konzorcij, že ves čas organizira v sodelovanju s Pionirsko knjižnico v Ljubljani oz. z Mestno knjižnico Ljubljana, Pionirsko – centrom za mladinsko književnost in knjižničarstvo. Pozdravna nagovora na odprtju letošnje razstave sta tako prispevala Peter Tomšič, predsednik uprave Mladinske knjige, in mag. Jelka Gazvoda, direktorica Mestne knjižnice Lju-

bljana. Slavnostna govornica je bila dr. Dragica Haramija, redna profesorica za področje mladinske književnosti na Pedagoški in Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru, ki je pripeljala v Ljubljano tudi skoraj 50 svojih študentov. Letos smo organizatorji namreč prav posebej vabili študente (med katerimi je najbrž največ bodočih učiteljev književnosti in branja); na strokovnih predstavitvah so se mariborskim študentom pridružili tudi študentje iz Ljubljane (s Pedagoške fakultete in z oddelka za anglistiko in amerikanistiko Filozofske fakultete).

Razstavljenih je bilo 300 najboljših knjig z letošnjega 51. sejma otroških knjig v Bologni po izboru Knjigarne Konzorcij (sodelavk Mojce Raner, Maje Pajk in Vanje Klenovšek) in Pionirske (mag. Tilke Jamnik). Največ je bilo slikanic, in sicer v angleščini, nemščini, francoščini, španščini in italijanščini, nekaj naslovov pa tudi v drugih jezikih. Strokovna vodstva po razstavi je imela mag. Tilka Jamnik. Za otroke iz vrtec je Ida Mlakar, sodelavka Pionirske – centra za mladinsko književnost in knjižničarstvo, izvedla na razstavi dve pravljlični uri z nagrajeno slikanico *Pipino potovanje* japonske ilustratorke Satoe Tone. Špela Podkoritnik Mokorel, učiteljica angleškega jezika, je za otroke od 3. do 8. leta vodila literarno-naravoslovno in ustvarjalno uro v angleščini, Maša Rošič iz Knjigarne Konzorcij pa je vodila jezikovno delavnico v angleščini in francoščini, ki so jo ob slikanici *Val* Suzy Lee pripravili otroci iz tujejezičnih šol.

Letos je prireditve obiskalo približno 100 študentov, ki smo jih že omenjali, približno 100 knjižničarjev in drugih sodelavcev s področja mladinske književnosti in branja ter okrog 200 otrok, navdušenih poslušalcev pravljic in mladih bralcev. Razstavo si je ogledalo tudi precej individualnih obiskovalcev.

Tilka Jamnik